

IZVEŠTAJ SELEKTORA

Zahvaljujući fascinantnom entuzijizmu, kreativnim idejama, zavidnoj upornosti i nesumnjivim organizacionim vještinama prethodnih selektora, Knjaževsko-srpskog teatra kao domaćina, ali i brojnih saradnika, Međunarodni pozorišni festival Joakimfest, u prethodne nepune dve decenije profilisao se kao jedan od značajnijih i zanimljivijih, ne samo u Srbiji, nego i u regionu. Odluka da se u Kragujevcu održava manifestacija interesantno zamišljene konfiguracije, prirodno se nadovezivala na činjenice o dugoj i uspešnoj tradiciji pozorišne umetnosti u ovom gradu. Internacionalni karakter festivala obezbedio je mogućnost da se stručna, ali i najšira pozorišna javnost upozna sa aktuelnim umetničkim dešavanjima u zemljama regiona, specifičnim tematsko-idejnim, žanrovskim, stilskim i estetskim osobenostima u predstavama koje su se našle u ranijim selekcijama. Na sreću, dve pune godine pandemije nisu u velikoj meri negativno uticale na čvrsto opredeljenje Kragujevčana da sačuvaju i nadalje razvijaju Joakimfest.

Razmišljajući o predstavama koje su konkurisale za 17. izdanje festivala, nisam previše insistirao na određenom konceptu, ili zajedničkom imenitelju, što je rezultiralo selekcijom čiji bi moto mogao da glasi: „Harmonija različitosti“. Imajući na umu, pre svega, umetnički kvalitet odabranih ostvarenja, takođe sam pokušao da zanemarim, u onoj meri koliko je to realno, sopstveni gledalački senzibilitet i obezbedim publici da se suoči sa najrazličitijim pozorišnim izrazima i estetikom, inventivnim rediteljskim postupcima i upečatljivim glumačkim dostignućima. Ono što svakako jeste zajedničko za sve selektovane predstave ogleda se u tome da svaka od njih počiva na dramaturški suvereno postavljenim aktuelnim pričama, koje nas se duboko tiču, bez nepotrebnih „izleta“ u banalnu sferu dnevne politike. Kada je reč o žanru, on se kreće od sočne komedije, preko potresne melodrame i crnog humora do katarzične savremene tragedije.

Za 17. Međunarodni festival Joakimfest predlažem sledeće predstave:

1. ŽIVI PESAK

„Živi Pesak“ – po motivima stvaralaštva Otoja Tolnaja i Pala Petrika, režija: Kinga Mezei, Narodno pozorište Subotica, Pozorišno udruženje Novem i Regionalni kreativni atelje, Kanjiža.

Polazeći od maštovitog i neobičnog pesničkog univerzuma Otoja Tolnaja i jedinstvenog likovnog stvaralaštva slikara i scenografa Pala Petrika, Kinga Mezei i celokupna autorska ekipa, kroz hipnotičnu neverbalno-vizuelnu senzaciju, preispituju kompleksan odnos književnosti, slikarstva i pozorišta. Filigranski precizno uklapajući najsitnije scenografske detalje sa motivima svakodnevnog života u vojvodanskoj ravnici sa svim njenim raznolikim žiteljima, „Živi pesak“ otvara širok spektar asocijativno-metaforičkih predela, tvoreći predstavu sofisticiranu, inteligentnu i ekspresivnu poetiku.

2. JUGOSLAVIJA, MOJA OTADŽBINA

„Jugoslavija, moja otadžbina“, Gledalište Koper (Teatro Capodistria), Slovenija, Pozorište Prijedor, Republika Srpska – Bosna i Hercegovina i Fondacija „Fridrich Ebert Stiftung“, po romanu Gorana Vojnovića, „Jugoslavija, moja dežela“, dramatizacija: Ivan Velisavljević i Aleksandar Novaković, režija: Marko Misiraja.

Još uvek sveže sećanje na krvavi i tragični raspad Jugoslavije, prožima se kroz mešavinu nostalgичnog i kritički intoniranog prosedeja u odličnom romanu Gorana Vojnovića, čija se scenska realizacija fokusirala na priču o sudbini porodice u smutna ratna i siva poratna vremena i večitoj potrazi za identitetom. Sin bivšeg oficira JNA, dete iz mešovito srpsko-slovenačkog braka, kreće u „odisejsku“ avanturu, želeći da pronađe oca koji je stavljen na spisak osumnjičenih za ratne zločine, neminovno se suočavajući u tim beskrajnim lutanjima sa potisnutim sopstvenim „ja“ i Scilama i Haribdama postjugoslovenskog nasleđa. Nepretenciozna režija, odlična glumačka ostvarenja, opominjuća katarzičnost i idejna slojevitost, glavne su karakteristike ove predstave.

3. SKUPŠTINA

„Skupština“, po motivima drame „Porodična skupština“ Kristine Klemente, adaptacija: Ivana Stjepanović, režija: Ivan Plazibat, Gradsko pozorište Jazavac, Banja Luka, Republika Srpska – Bosna i Hercegovina.

Prilagodivši tekst savremene španske spisateljice Kristine Klemente mentalitetskim i društveno-političkim okolnostima ovog podneblja, Ivan Plazibat i Ivana Stjepanović, uz svesrdnu pomoć glumačkog ansambla, napravili su duhovitu predstavu, sa prepoznatljivim situacijama i likovima iz naše svakodnevice. Nakon što glava četvoročlane porodice Branko podnese ostavku na mesto predsednika porodičnog veća, počinje borba za vlast, kroz čije se apsurdne i izrazito komične epizode i situacije koje kreiraju

Brankova supruga Žana i deca Ana i Nemanja, otkrivaju gotovo groteskni obrisi realnih političkih sučeljavanja, ne samo u Bosni i Hercegovini, već i u širem regionu. Celinu slike o životu na prostorima nekadašnje države, neizostavno upotpunjuje pojava stranog faktora – Aninog momka Nemca Maksa, koji uveliko utiče na konačan ishod porodičnih izbora.

4. MY NAME IS GORAN STEFANOVSKI

„My name is Goran Stefanovski“, autorska adaptacija: Branislava Ilić, režija: Branislav Mićunović, Dramski teatar Skoplje, Severna Makedonija.

Autorska adaptacija Branislave Ilić, koja je obuhvatila sedam tekstova jednog od najznačajnijih jugoslovenskih i makedonskih dramskih pisaca Gorana Stefanovskog, nije samo vešta montaža scena iz komada „Crna rupa“, „Long plej“, „Sarajevo“, „Kazabalkan“, „Hotel Evropa“, „Evroalien“ i „Odisej“. Ona uspeva da lucidnim dramaturškim postupkom izoštri pitanje potrage za identitetom i sudbine savremenih apatrida, koji su se, ne svojom krivicom, našli na vetrometini burnih i turbulentnih istorijskih događaja s kraja 20. i početka 21. veka. Branislav Mićunović rediteljski suvereno gradi scensko i stilsko jedinstvo, ne dopuštajući da se vide ili osele „šavovi“ između fragmenata pomenutih drama Gorana Stefanovskog. Sjajni glumci Dramskog teatra, emotivna muzika Vlatka Stefanovskog i efektna scenografija Aleksandra Denića, važne su komponente umetnički vredne predstave.

5. PRISTANAK

„Pristanak“, Nina Rejn, režija: Nebojša Bradić, Atelje 212 Beograd.

Srpska praiizvedba melodramskog, crnohumornog, intimnog i znalački napisanog teksta savremene engleske autorke Nine Rejn u Ateljeu 212 bez ikakve sumnje jedan je od pozorišnih događaja protekle sezone. Intrigantna priča o mladim ljudima, dva bračna para i dvoje samaca koji će kasnije postati partneri, preplitanju njihovih ličnih i profesionalnih aspekata života, komplikovanim međusobnim odnosima, pitanjima prava i pravde, jer je reč o advokatima angažovanim na slučaju silovanja, stvorila je prostor za glumačka nadigravanja, bazirajući se na pažljivo promišljenim i nenametljivim rediteljskim rešenjima Nebojše Bradića.

Na predlog organizatora festivala Knjaževsko-srpskog teatra u čast nagrađenih biće izvedena predstava Nikšićkog pozorišta „Boing-boing“ u režiji Rastislava Čopića.

U Novom Sadu, 30. juna 2022. Miroslav Miki Radonjić

Reč direktora

Poštovani,
Izuzetna mi je čast što kao upravnik najstarijeg pozorišta u Srbiji imam priliku da vas pozdravim na početku još jednog pozorišnog festivala u našem gradu.

17. Međunarodni pozorišni festival Joakimfest baš kao i 58. Festival profesionalnih pozorišta Srbije „Joakim Vujić“ čiji smo domaćini bili tokom maja 2022. godine, posvećujemo osnivaču našeg pozorišta Joakimu Vujiću, a povodom 250 godina od njegovog rođenja.

Drago mi je da u godini Joakimovog jubileja, na sceni koja nosi njegovo ime, naše pozorište ima priliku da ugosti ansamble iz pet zemalja koji će izvesti žanrovski različite, a umetnički relevantne predstave.

Upravo 17. Joakimfest ovogodišnjom selekcijom, a pre svega svojim trajanjem dokazuje da pozorište jeste snaga koja svakom, pa i našem društvu, može otvoriti nove prostore i biti podsticaj u kreativnom prevazilaženju izazovne svakodnevice. Pozorište u današnjem vremenu koje je puno različitih zamki, uprkos svemu i/ili u inat svemu opstaje i pokazuje svoj društveni značaj, čini se jače, nego u vremenima s manje izazova.

Pozorište je bilo i jeste mesto susretanja i preplitanja različitosti, mesto novih ideja i novih, drugačijih pogleda na svet u kome živimo.

Verujući u ideju neprolaznosti pozorišta kao i u ideje koje ono nosi, verujući u njegovu snagu i značaj, želim vam iskrenu dobrodošlicu na 17. Međunarodni pozorišni festival Joakimfest.

Mladen Knežević

Direktor Knjaževsko-srpskog teatra
Mladen Knežević

Pozorište uvek nosi u sebi neku vrstu spontanosti i slučajnosti

I: „Važno mi je da predstava ostane permanentno živa, da rutina ne zameni stvaralačku energiju“, navodi **Kinga Mezei**, rediteljka i glumica predstave „Živi pesak“, koja otvara ovogodišnji međunarodni Joakimfest.

II: „Bila bih veoma srećna kada bi se publika prepustila vizuelnim i akustičnim scenskim efektima, i na osnovu viđenog sastavila svoju sopstvenu priču“, poručuje **Kinga Mezei**, rediteljka i glumica predstave „Živi pesak“.

Ovogodišnji Međunarodni pozorišni festival Joakimfest otvara predstava „Živi pesak“, nastala u koprodukciji Narodnog pozorišta Subotica, Pozorišnog udruženja Novem i Regionalnim kreativnim ateljeom iz Kanjiže. Kako je došlo do ove saradnje?

Da, predstava je nastala u trostrukoj koprodukciji. Finansijski uslovi su stvoreni (većinom) kroz Pozorišnu Organizaciju Novem preko konkursa, probe su se odvijale u Regionalnom Kreativnom Ateljeu u Kanjiži, a na kraju u Narodnom Pozorištu Subotice, koje je obezbedilo tehničke uslove, pomoglo nam da završimo predstavu i stavilo je na repertoar pozorišta.

Predstava je inspirisana motivima stvaralaštva Otoa Tolnaja i Pala Petrika. Zašto ste izabrali i povezali baš ove autore?

Od moje mladosti volim i proučavam Tolnajevo poeziju i odavno se spremam da od njegovih dela napravim predstavu. Tolnai je jedan od najplodnijih i najsvestranijih stvaralaca u književnosti vojvodanskih Mađara, koji u svojim delima neprestano traži i ističe povezanost između srpske i mađarske kulture, književnosti i umetnosti. On vrlo tačno govori o bitisanju u Vojvodini, o osobinama i načinu života Vojvodanina, što je za nas bilo veoma inspirativno. Njegove motive, kao što su npr. fragmenti vojvodanskog pejzaža, poznati likovi, fenomeni, svakodnevni predmeti veoma su bliski svima nama. U svojim esejima Tolnai se dosta bavi likovnim umetnicima, između ostalog piše i o Palu Petriku, čije umetničko stvaralaštvo ima veliki uticaj i na mene. On je imao više stvaralačkih epoha, za nas je era enformela bila najinspirativnija, u kojoj je Petrik stvarao sa ranjivim materijalima, kao što je pesak, staklo, papir. Na njegovim slikama ove teksture simbolizuju ljudsku krhkost i ranjivost. Pesak, kao materijal, koji neprekidno curi, takođe simbolizuje i prolaznost vremena.

U predstavi *Živi pesak* istražujemo odnos pozorišta, poezije i vizuelne umetnosti – odnos slike i teksta. Tokom predstave, Petrikove neformalne slike ulaze u dijalog sa Tolnajeveim specijalnim, čudnim predmetima, i ova interakcija pokreće beskrajni lanac asocijacija.

Imajući u vidu da predstava istražuje odnos pozorišta, poezije i vizuelne umetnosti, koliko Vam je bilo izazovno da je postavite na scenu pozorišta? Kako ste započeli rad, iz muzike, pokreta, teksta?

U ovoj vrsti stvaralačkog procesa ponekad se ne zna, šta je bila konkretna polazna tačka nekog rešenja ili scene, i kroz koje je faze prolazio tokom procesa rada. Inspiracije mogu doći sa mnogo mesta. Ja sam vizuelni tip, moj pozorišni ideal je takozvano totalno pozorište, koji se zasniva na svim umetničkim granama. Uvek se trudim da različite umetničke oblasti formiraju neku vrstu organskog jedinstva na sceni. Naravno, scenska radnja uvek nudi ili zahteva neku vrstu hijerarhije između elemenata. To je već umetnička odluka da li ćemo ovo prihvatiti, ili u nekim slučajevima biramo drugačiji put, eksperimentišemo drugačijim rešenjem. To ponekad uspeva, a ponekad ostane na nivou boljeg ili goreg eksperimenta, što je prilika da analiziramo i izvučemo zaključke.

U ovom slučaju, prvi impulsi su dolazili prvenstveno iz Tolnajeve pesama, motiva i priča, (i naravno i iz Petrikovih dela), koje su se u mojoj glavi formirale u scenske slike. Na osnovu toga je nastao koncept, scenski prostor i scenografija. Scenska rešenja, radnje, pokreti, i muzika su nastale tokom zajedničkog rada sa glumcima, jer smo u Kanjiži imali prostor i priliku da slobodno eksperimentišemo. Pozorište uvek nosi u sebi neku vrstu spontanosti i slučajnosti, a za *Živi pesak* ovo važi eksponencijalno. Likovna „dela“ koja se rađaju na sceni, uvek su različita, i to je i za nas iznenađujuće. Ja lično, ovu vrstu nepredvidivosti veoma volim (i tražim) u pozorištu.

Što se tiče pozorišne strukture, estetike, metoda rada i teme kojom se bavi, *Živi pesak* mi je veoma prirastao srcu. Priča o tipu čoveka kakvi smo mi, o vojvodanskom čoveku, o njegovim željama, nevoljama, nespretnostima, borbama, i to esencijalno, u sažetim scenskim slikama. Sa Ervinom (Palfi), Tamašom (Hajdu) i Nandorom (Siladi) sam već nekoliko puta radila zajedno, i jako se radujem što sam u ovom projektu ponovo imala prilike da radim sa ovim talentovanim, sposobnim i otvorenim glumcima, koji sve više osećaju ovaj pozorišni jezik.

Šta poručujete kragujevačkoj publici ovom predstavom?

Živi pesak je skoro neverbalna predstava. Govori takvim pozorišnim jezikom sa kojim se verovatno rede sreće publika festivala. Nema linearnu priču, nema dramske radnje i karaktera u klasičnom smislu. Radi sa slikama, gestovima, metaforama i akustičnim znacima. Mi smo prvenstveno želeli da utičemo na emocije, a ne na intelekt, i želeli smo da izazovemo osećanja i uspomene kod gledalaca. Bila bih veoma srećna kada bi se publika prepustila vizuelnim i akustičnim scenskim efektima, i na osnovu viđenog sastavila svoju sopstvenu priču.

Šta je za Vas dobra predstava?

Za mene je dobra predstava koja me dirne, koja me vodi u uzbudljivu dimenziju, ili zato što mi je veoma poznata, bliska mi je, ili zato što mi je potpuno nepoznata, što me čini radoznom. Pozorišna forma je gotovo nebitna, ali činjenica je da više volim onu vrstu pozorišta koja ne utiče samo na intelekt. Zapadno razmišljanje nas je naviklo da svemu pristupamo svojim intelektom i pokušavamo da ga dešifrujemo. Naravno, potrebno je razmišljati u relacijama sistemima, ali pored intelekta čoveka pokreću i npr. osećanja, instinkti, emocije, želje itd. A umetnost je sposobna, da sve ovo uzdrma u čoveku. Zato verujem da dobro pozorište ne pogađa samo razum, već sme da deluje i drugim sredstvima, a ne samo rečima i govorom. Bezbroj stvari su mnogo dublje u nama, a mogu se prizvat samo ako se prepustimo nekim akustičnim i vizuelnim utiscima i doživljajima i ne težimo bezuslovno da sve to stavimo u sistem kauzalnosti.

U Vašoj bogatoj karijeri ostvarili ste se kao glumica, rediteljka i scenografkinja. Na čemu trenutno najviše uživate da radite?

Meni je najvažniji stvaralački rad, bez obzira na oblast. Kao glumica, preferiram one zadatke u kojima me reditelj ne gleda kao izvršioca, već je zainteresovan na moja rešenja. I kao rediteljka, i kao glumica mi je važno, da predstava ostane permanentno živa, da rutina ne zameni stvaralačku energiju. Otkad sam samostalni umetnik, više se bavim režijom (nažalost retko igram), iako je ponekad jako teško i stresno, tu formu i oblast stvaranja možda najviše volim.

Da li postoji još nešto što biste voleli da dodate za kraj?

Mnogo se radujem, što je predstava *Živi pesak* pozvana na festival. Nadam se da će je publika primiti sa istom ljubavlju, sa kakvim smo mi uživanjem stvorili.

Sa Kingom Mezei razgovarala je Milica Mutavdžić

VEČERAS NA REPERTOARU 7. OKTOBAR / 20:00/

ŽIVI PESAK

slike po motivima Otoja Tolnaja i Pala Petrika

Produkcija: Pozorišno udruženje Novem, Narodno pozorište Subotica i Regionalna kreativna radionica iz Kanjiže, povodom 25-godišnjice smrti Pala Petrika i Dana vojvođanske mađarske likovne umetnosti. / Srbija

Režija: Kinga Mezei

Scenografija: Kinga Mezei i Peter Ondrašek

Kostimografija: Erika Janović

Dramaturg: Tamaš Olah

Muzika: Albert Markoš, Silard Mezei i kompozicije Klaudija Monteverdija, Igora Stravinskog, Franca Šuberta i Žorža Eneskua

Muzički saradnik: Albert Markoš

Dizajn svetla: Robert Majoroš

Inspicijent: Edina Kulhanek, Valeria Kočiš

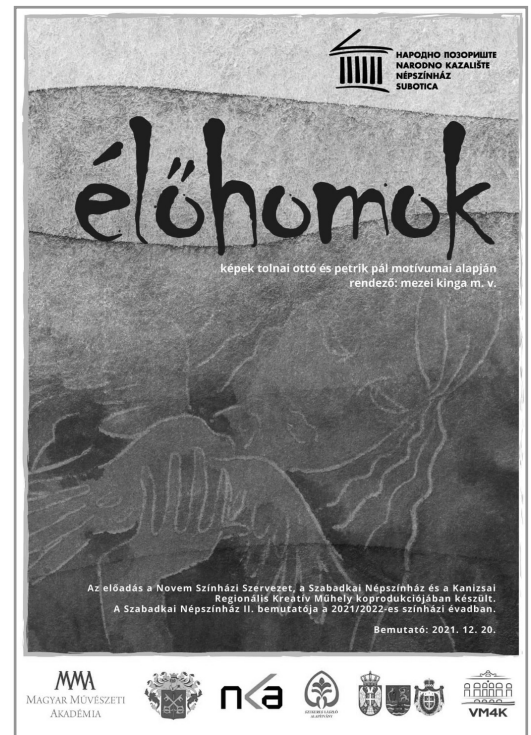
Igraju:

Tamaš Hajdu

Ervin Palfi

Kinga Mezei

Nandor Siladi

Predstava ispituje odnos slike i teksta, pozorišta i likovne umetnosti, na osnovu motiva stvaralačkog univerzuma pesnika Otoja Tolnaja i slikara Pala Petrika. Tolnaijev voljeni žanr je likovni esej, a posebno se interesuje za dela vojvođanskih umetnika, koja su inspiracija i za pozorišne stvaraoce. Petrikov svet papira i peska pomešanog s uljem stupa u interakciju sa predmetima, koji su i kroz svoju svakodnevicu posebni, a koje je Tolnai provukao. Ova interakcija pokreće beskrajne lance asocijacija. Proces stvaranja postaje scenska radnja, gestovi likovne umetnosti zapravo stvaraju na sceni, dok se u međuvremenu pojavljuju tipične figure naše sredine, vojvođanskih sela i gradova; bećari i skitnice, kafanski posetioči i zanatlije, zaljubljeni i tražaci za ljubavlju, antijunaci i svete budale. Poznate groteskne figure, čije isprepletene priče postaju gotovo umetničko delo iz perspektive starca koji gleda na svet kroz dečju maštu.

17. Međunarodni pozorišni festival Joakimfest
Harmonija različitosti

7–12. oktobar 2022.

GLAVNI PROGRAM

7. oktobar / 20.00 časova

ŽIVI PESAK

Po motivima stvaralaštva Otoja Tolnaja i Pala Petrika

Režija: Kinga Mezei

Novem pozorišna organizacija, Narodno pozorište

Subotica i Regionalni kreativni atelje iz Kanjiže / Srbija

8. oktobar / 20.00 časova

SKUPŠTINA

Po motivima drame *Porodična skupština*

Kristine Klemente, adaptacija:

Ivana Stjepanović

Režija: Ivan Plazibat

Gradsko pozorište Jazavac, Banja Luka /

Republika Srpska – Bosna i Hercegovina

9. oktobar / 20.00 časova

JUGOSLAVIJA, MOJA OTADŽBINA

Po romanu Gorana Vojnovića *Jugoslavija,*

moja dežela, dramatizacija: Ivan Velisavljević i

Aleksandar Novaković

Režija: Marko Misirača

Pozorište Prijedor, Gledalište Koper (Teatro

Capodistria), i Fondacija „Fridrih Ebert Stiftung“ /

Republika Srpska – Bosna i Hercegovina / Slovenija

10. oktobar / 20.00 časova

PRISTANAK

Tekst: Nina Rejn

Režija: Nebojša Bradić

Atelje 212, Beograd / Srbija

11. oktobar / 20.00 časova

MY NAME IS GORAN STEFANOVSKI

Autorska adaptacija: Branislava Ilić

Režija: Branislav Mićunović

Dramski teatar Skoplje / Severna Makedonija

PREDSTAVA U ČAST NAGRAĐENIH

12. oktobar / 20.00 časova

BOING–BOING

Tekst: Mark Kamoletti

Režija: Rastislav Čopić

Nikšićko pozorište / Crna Gora

PRATEĆI PROGRAM

Promocija izdanja Sterijinog pozorja

Tribina „Međunarodni i regionalni pozorišni festivali u Srbiji – tradicija, izazovi, perspektiva“

Javno čitanje drame *Tri slike starosti* Željka Jovanovića

TIM 17. JOAKIMFESTA

Direktor 17. Joakimfesta i Knjaževsko-srpskog teatra:
Mladen Knežević

Selektor 17. Joakimfesta:
Miroslav Miki Radonjić

Izvršni producent:
Vojo Lučić

Tehnička koordinatorka:
Ana Kolbjanova

Odnosi sa javnošću i marketing:
Jovana Perić

Organizator:
Bojan Ilić

Vizuelni identitet:
Milena Vučković

Katalog i bilten festivala:
Urednica: Damjana Jovanović
Novinarka: Milica Mutavdžić
Dizajn i prelom: Milena Vučković
Prevod: Boris Tiosavljević (eng/sr)

Web administrator:
Damjana Jovanović

Foto:
Nenad Borisavljević

Tehnička podrška:
Nenad Miloradović

Ekipa tehnike:
Vladan Brkić, Zoran Stevanović, Strahinja Đorđević,
Marija Vujičić, Saša Đorđević, Nikola Manić,
Saša Radivojević, Ivan Filipović, Dobrica Andrić,
Zoran Jokanović

Administrativno-pravni poslovi :
Svetlana Borković, Nadica Ognjanović
Računovodstveni poslovi:
Danijela Milenković, Snežana Nedeljković,
Danijela Stević, Snežana Ristić

Domaćini trupa:
Saša Pilipović, Aleksandar Miloradović,
Čedomir Štajn, Milica Đorđević, Bojan Ilić,
Aleksandar Milojević

Biletarnica:
Milica Đorđević

Razvodnice:
Marija Peković, Milica Savić, Bojana Krstović

Volonteri/ke:
Kancelarija za mlade Kragujevac – Emilija Savić,
Stefan Šikanja, Nikola Šarkochević, Danijela Pantović,
Katarina Marković, Lazar Stanojlović, Teodora Jeftić;
Studenti FILUM-a

